

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 595/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach a jeho uznesením č. k. 7 Tos 45/2018-1362 zo 7. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola osobne do podateľne 3. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením č. k. 7 Tos 45/2018-1362 zo 7. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) vedené trestné konanie pod sp. zn. 5 T 71/2017, v ktorom vzniesol proti zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti. O podanej námietke zaujatosti rozhodla predsedníčka senátu okresného súdu uznesením č. k. 5 T 71/2017-1343 z 2. mája 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že zákonná sudkyňa z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa vylúčená nie je. Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodoval krajský súd v zložení z predsedu senátu JUDr. Ladislava Tomčovčíka, zo sudcu JUDr. Miroslava Osifa a zo sudkyne JUDr. Margaréty Jurkovej Žoldákovej. Senát krajského súdu napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, že krajský súd napadnutým uznesením zasiahol do ním označených práv tým, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu rozhodoval v senáte, ktorého predsedom je JUDr. Ladislav Tomčovčík, ktorý mal byť z prerokovania a rozhodovania tejto veci vylúčený pre jeho blízky vzťah k splnomocnencovi poškodeného, advokátovi JUDr. Tomášovi Tomčovčíkovi (vzťah otec – syn). Sťažovateľ v tejto súvislosti vo svojej sťažnosti uvádza: *«Predseda senátu porušovateľa pán JUDr. Ladislav Tomčovčík mal podľa názoru sťažovateľa sám oznámiť svoju zaujatosť pre tento pomer v zmysle ustanovenia §31 ods. 1 TrP. a nechať sa vylúčiť podľa ustanovenia §32 ods. 1 a nasl. TrP., na to určeným zákonným spôsobom, pretože táto skutočnosť mu pri konaní a rozhodovaní „ex officio“ musela byť známa, rovnako musela byť známa ostatným členom senátu porušovateľa, čo však zostalo bez povšimnutia. Nejde v tomto prípade o námietku zaujatosti vznesenú procesnou stranou, ale o jej neoznámenie vo veci rozhodujúcim sudcom, čo zistil advokát právnej zástupkyne sťažovateľa až po doručení namietaného uznesenia k jeho dňa 14. septembra 2018.»*

4. Podľa názoru sťažovateľa tento pomer predsedu senátu krajského súdu k splnomocnencovi poškodeného je natoľko blízky a zjavný, že je spôsobilým vyvolať pochybnosti o nezáujatosti nielen u sťažovateľa, ale aj v širokej verejnosti.

5. Zásah do ním označených práv vidí sťažovateľ aj v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže krajský súd sa podľa jeho názoru *«... nevyjadril k podstate vznesenej námietky zaujatosti a sťažnostným námietkam, pričom jeho odôvodnenie je „zhrnuté“ na strane 4 namietaného uznesenia v predposlednom odseku odôvodnenia v 5 (piatich) riadkoch, ktoré žiadnym spôsobom nereagujú a nereflektujú sťažnostné námietky sťažovateľa. Inak je celé namietané uznesenie „opisom stavu konania“.*». V rámci takéhoto odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu považuje sťažovateľ napadnuté uznesenie za zmätočné a arbitrárne.

6. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené mu v č. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivý proces zaručené mu v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp.zn. 7Tos/45/2018 a jeho Uznesením sp.zn. 7Tos/45/2018-1362 7. júna 2018, porušené boli...

2. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 7Tos/45/2018 zo dňa 7. júna 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 390,50 EUR (slovom tristodevätidesiat eur a päťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s.r.o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd zároveň vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

10. V nadväznosti na to ústavný súd uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav

a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

14. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

15. Zmysel a účel princípu subsidiarity treba vidieť v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Inými slovami, ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (IV. ÚS 133/09, I. ÚS 341/09). Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 149/04). Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09).

16. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), napr. aj prostredníctvom inštitútov opravných prostriedkov, v rámci ktorých závažné procesné pochybenia, medzi ktoré je možné zaradiť aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, sú dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. V súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd teda poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, rovnako tak aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „je výsledkové“, to znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

17. Za týchto okolností by prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie bolo v rozpore s princípom subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2018